

Complexnummer: 521077

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Kapucijnenklooster/kerk/werkhuizen

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

521078, 521079, 521080

Woonplaats

Tilburg

Gemeente

Tilburg

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Korvelseweg 165, 5025 JD te Tilburg

Complexomschrijving

Inleiding.

Het complex bestaat uit het capucijnenKLOOSTER op nummer 165 (1) en de bijbehorende KERK op nummer 167 (2). Los van dit als één geheel opgezette gedeelte staan de aaneengebouwde WERKHUIZEN (3). Het klooster is in 1880-1882 gebouwd in de sobere stijl, de capucijnen eigen. Hiervoor werd een eigen architect aangetrokken, Broeder Valenus van Deurne. In 1937 werd er een extra etage toegevoegd, waarbij de oude kap is opgevijseld. Het interieur van het klooster werd in 1983 gewijzigd. De Neo-barokke kerk werd eveneens in 1880-1882 gebouwd door Valenus van Deurne. Deze was behalve kapel voor de kloosterlingen broeders ook een hulpkerk.

De bijbehorende ommuurde moestuin is thans omgevormd tot park met hoge coniferen. De werkhuizen, waarin onder meer een brouwerij was ondergebracht, werden eveneens gebouwd in 1882. Deze zijn nu in gebruik als timmerwerkplaats en fietsenstalling.

Waardering.

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, namelijk de bloei van orden en congregaties in de negentiende eeuw en is tevens van belang als voorbeeld van de laat-negentiende-eeuwse herschepping van het aloude capucijner kloostertype. Het is architectuurhistorisch van belang vanwege de stijl, het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek, toegepast binnen de uiterst eenvoudige, traditionale vormencanon van de capucijnerorde. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang van klooster en economiegebouwen. Het is tevens van belang in samenhang met de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gaafheid van de stedelijke omgeving.

Monumentnummer*: 521078

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82713/85

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Tilburg		Tilburg		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Korvelseweg	165			5025 JD	Tilburg		
Korvelseweg	167			5025 JD	Tilburg		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Tilburg		Q				5916	

Omschrijving**

Inleiding.

Het capucijnenklooster is in 1880-1882 gebouwd in de sobere stijl, de capucijnen eigen. Hiervoor werd een eigen architect aangetrokken, Broeder Valenus van Deurne. In 1937 werd er een extra etage toegevoegd onder leiding van Broeder Felix van Dennenburg. Dit geschiedde op een bijzondere manier waarbij de oude kap werd opgevijseld. Het interieur van het klooster werd in 1983 deels gewijzigd. Het doet anno 1999 dienst als bejaardentehuis voor de orde. De bijbehorende ommuurde moestuin is thans omgevormd tot park met hoge coniferen. Een oude beukenlaan uit de tijd van aanleg herinnert deels aan de oorspronkelijke opzet, toen deze nog veel omvangrijker was. Omschrijving.

Het drielaagse gebouw heeft een carrévormige plattegrond, waarvan één der zijden wordt ingenomen door de kloosterkerk. De gevels zijn opgetrokken uit rode Belgische baksteen, waarbij als enige decoratie een muizetandlijstje onder de dakgoot is toegepast. Op de omlopende zadeldaken liggen zowel kunstleien als schubleien. De voorgevel van het klooster springt ten opzichte van de kloosterkerk terug. De voorgevel telt tien traveeën. De getoogde stolpramen met kleppende bovenlichten hebben een kleine roedenverdeling uit 1937. De toegangsdeur is smal en geplaatst onder een rechte houten luifel. De ramen van de etages erboven hebben een kleiner formaat. De stolpramen hebben hier geen dubbele achtruits maar een zesruits indeling en de bovenlichten geen achttienruits maar een twaalruits verdeling. In het dakvlak zijn negenruits dakkapellen onder zadeldak geplaatst. De lange rechterzijgevel van het klooster is voor een klein deel ingenomen door de in 1967 aangebouwde recreatieruimte, die buiten de bescherming valt. De vensters hebben een tamelijk onregelmatige indeling, sommige ramen zoals op de linkerhoek, zijn dichtgemetseld. De vensters op de begane grond komen overeen met die van de voorgevel. Links bevindt zich weer een deur onder houten luifel en vijftienruits getoogd bovenlicht. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

merendeel van de vensters op de etages zijn getoogde zesruits raampjes, waar in 1983 achtruits vensters tussen zijn geplaatst. Enkele ramen zijn uitgevoerd als die op de begane grond. In het dak zijn twee dakkapellen onder zadeldak geplaatst. Links is er een hijsinstallatie met overkapping en deur gebouwd, rechts zijn twee grote dakkapellen onder plat dak met kleine roedenverdeling van de ramen zichtbaar. Hierboven is een klein opengewerkt torenspitsje zichtbaar. Hierin hing een bel die was verbonden met de grote klok die zich onder de grote dakkapel links bevindt. Dit was de moederklok: deze was niet alleen in de tuin zichtbaar maar de machinerie van de klok liep door het gehele gebouw naar alle klokken.

De achtergevel heeft acht traveeën waarvan zeven met getoogde ramen en een uitbouw onder plat dak met deur en kleine hoge raampjes, het toiletgebouw. Op de etage bevinden zich merendeels kleine ramen van de kloostercellen. De tweede etage bezit twaalfruits klepramen. De getoogde bovenlichten zijn dichtgemetseld. De beide bouwfasen van het klooster zijn hier het best zichtbaar, met name door het kleurverschil in de gebruikte baksteen. Via de hoofdingang komt men uit op de kloostergang onder lessenaardak. Hierin zijn grote rondboogramen met ijzeren sierroedenverdeling en marmeren vensterbanken. De deuren zijn voorzien van kraalprofiel. Op de binnenhof staan ranke zwarte gietijzeren kruisjes, die in 1995 zijn gecopieerd naar het oude model. Hier liggen de broeders begraven. De eerste was de bouwer van het klooster, broeder Valenius in 1884. In de gang memoreert een eikenhouten bord met siersnijwerk deze broeders. Een groot kruis met wit gietijzeren Corpus is eveneens opgesteld in de binnenhof. De binnenhof heeft op de etages in voor- en achtergevel brede getoogde stolpvensters. In de zijgevels zijn kleine getoogde zesruits ramen, waar zich de kloostercellen bevonden.

Ruimten die getuigen van de soberheid van de broeders zijn de beide toiletten en de hal, ingenieus door slechts één lampje te verlichten. De refter, een rechthoekige zaal van vijf vensterassen en een balken plafond, ademt dezelfde eenvoud. Een belangrijke ruimte is de sacristie. Deze heeft donker eikenhouten snijwerk en een lambrizing in exact dezelfde rijke Neo-barokke stijl als in de kerk. De tafel is over de gehele lengte van de muur ingelegd met hout in geometrisch patroon, credens, hieronder kastjes en daarboven snijwerk van kelk met hostie in Neo-barokke omlijsting en een klein kruisbeeld daarboven. Bij de grote renovatie uit 1983 werden vooral de kloostercellen aangepast, verder zijn de monumentwaarden gerespecteerd. Inwendig door de middengang te veranderen in een gang aan de zijde van de binnenhof. De eenvoudige deuren en luiken werden hergebruikt in de nu grotere en van sanitair voorziene cellen. Uitwendig veranderde het aanzicht door tussen de zesruits ramen een achtruits venster in dezelfde stijl te maken, waardoor de lichttoetreding sterk verbeterd werd. De zolderetage heeft behalve de opslagfunctie een reeks (logeer)kamers gekregen.

Waardering.

Het klooster is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, namelijk de bloei van orden en congregaties in de negentiende eeuw en is tevens van belang als voorbeeld van de laat-negentiende-eeuwse herschepping van het aloude capucijner kloostertype. Het is architectuurhistorisch van belang vanwege de stijl, het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek, toegepast binnen de uitersteenvoudige, traditionale vormencanon van de capucijnerorde. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang van klooster en economiegebouwen. Het is tevens van belang in samenhang met de gaafheid van de stedelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Klooster, kloosteronderd

Functie

Klooster

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521079

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82713/103

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*				
Tilburg		Tilburg		Noord-Brabant				
Straat*		Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Korvelseweg		165			5025 JD	Tilburg		
Korvelseweg		167			5025 JD	Tilburg		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel	
Tilburg		Q					5916	

Omschrijving**

Inleiding.

De Neo-barokke kerk behoort tot en is vastgebouwd aan het capucijnenklooster op nummer 165. De stijl grijpt terug op die van de achttiende eeuw. De kerk is gebouwd in 1880-1882 naar ontwerp van broeder Valenus van Deurne en heeft een voor deze orde zeldzame kruisvorm. Diverse beelden van het Heilig Hart van Maria in het gebouw en tegen de voorgevel wijzen haar aan als patrones van de kerk.

Omschrijving.

De eenbeukige kruisvormige kerk heeft een schip van zes traveeën, een rechtgesloten koor en transept van elk één travee. De kerk is opgetrokken uit machinale rode baksteen met zandsteengele baksteen speklagen en hoekblokken en decoratieve lijsten. Op de zadeldaken liggen leien in maasdekking. De plint en de geblokte en geprofileerde rondboogomlijsting van de centraal geplaatste hoofdingang zijn van hardsteen. Boven de dubbele paneeldeuren een half rond paneel met straalvormige indeling. Hierboven een rondboognis met gekroond Mariabeeld, met Kind. Aan weerskanten een rondboognis. Boven het beeld een groot getoogd twaalfruits raam met glas-in-lood. In de top een oeil de boeuf en als bekroning een kruis. Het schip heeft een geleding met steunberen tussen de vier rondboogramen met gevorkte tratering, het transept met rondboograam en het koor zijn ongeleed. Links van de hoofdingang bevindt zich een eenlaagse aanbouw onder plat dak met keperboogfries en twee getoogde paneeldeuren. In deze ruimte bevond zich het missiemuseum. De zijgevel rechts is blind en sluit aan op het klooster. De opengewerkte dakruiter heeft vier topgevels en een achzijdige naaldspits met leien in maasdekking. De ramen aan de hofzijde zijn dichtgezet. De achtergevel van de kapel is recht met een topgevel en sluit in een rechte lijn aan op de achtergevel van het klooster. Zowel op de begane grond als de verdieping bevinden zich

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

twee getoogde ramen met kleine roedenverdeling, van respectievelijk de paterskapel en de bibliotheek. Een kleiner formaat raam bevindt zich onder de topgevel, die afgesloten wordt door een kruis.

De wanden zijn gepleisterd en wit geschilderd. Het kruisribgewelf van de kapel is van stucwerk en rust op gordelbogen met cassetten, opgaande van pilasters ter geleiding van de muren. De rondboogramen hebben een geprofileerde omlijsting. Het donkere houtwerk van de kerk is geheel in Neo-barokstijl uitgevoerd.

De hoofdingang is voorzien van een rijkbewerkte houten omlijsting met zuilen. In een rondboog heffen twee armen zich op naar een kruis in een lauwerkrans. Daar boven het beeld van de gekruisigde Christus, met Maria en Johannes. De houten banken zijn voorzien van wit geëmailleerde nummers. Langs de wanden staan aan beide zijden drie biechtstoelen met halfronde plattegrond met zuiltjes. In de frontons boven elke deur verschillende scènes uit heiligenlevens. Daar boven Kruiswegstaties uit 1882, olieverf op doek in houten lijst met kruis. Links van de hoofdingang, in plaats van ramen, schilderijen op doek. Deze werden in 1907 geschilderd door T. Köhl ter gelegenheid van het zilveren jubileum van het klooster. Het zijn voorstellingen van: "Mirakel van het Heilig Sacrament door den H. Antonius", "H. Antonius vriend van God en de mensen". Verder: "H. Franciscus stichter van drie orden", "H. Franciscus zendt zijne volgelingen als missionarissen uit" en "H. Franciscus zegent stervende zijne geboortestad". Rechts van de ingang bevindt zich het polychrome levensgrote Piëtabeeld met tekst: "Moeder van Smarten bid voor ons". In het transept links een groot St. Jozefaltaar en rechts een altaar van het Heilig Hart van Maria. Hierbij een beeld van de H. Antonius en één van de H. Franciscus. In het rechter transept is bovenin een klein raam uitgespaard. Hierachter bevindt zich de kamer, van waar uit de mis gevolgd kon worden.

Het hoofdaltaar is het middelpunt van de kerk en maakt onlosmakelijk deel uit van de Neo-barokke architectuur. Het werd in 1887 vervaardigd door de broeders Adrianus der Kinderen en Urbald Jonkergouw. Aan weerskanten is een rondboogopening met een beeld van respectievelijk Petrus en Paulus, waardoor de paterskapel zichtbaar is. De openingen kunnen worden afgesloten met luiken. Boven het tabernakel een schildering uit 1888 van Christus in de hemel, in gesprek met Maria en de H. Franciscus geknield aan hun voeten. Het is een copie van Murillo's schilderij, "De Portiuncula-aflaat". In een rondboognis boven deze schildering een polychroom Mariabeeld. Aan de andere zijde van de koorluiken bevindt zich de paterskapel. Deze smallere en lagere ruimte is eveneens voorzien van kruisribben. De muren hebben een hoge houten lambrizing en er staan polychrome beelden van St. Joseph en Maria en een donker houten beeld van Johannes met de adelaar. Boven de kapel van de paters bevindt zich de bibliotheek, met een getoogde deur. De stolpvensters met kleppende bovenlichten zijn voorzien van koperen grepen. De boekenkasten en inrichting zijn geheel vernieuwd.

De kapconstructie bestaat uit een gordingenkap met spanten en met kruiselingse balken en hierin opgaand gestuct tongewelf.

Waardering.

De kloosterkerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, namelijk de bloei van orden en congregaties in de negentiende eeuw en is tevens van belang als voorbeeld van de laat-negentiende-eeuwse herschepping van het aloude capucijner kloostertype. Het is architectuurhistorisch van belang vanwege de stijl, het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek, toegepast binnen de uiterst eenvoudige, traditionale vormencanon van de capucijnerorde en tevens van kunsthistorisch belang door de samenhang tussen kerkrimte en inventaris. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang van klooster en economiegebouwen. Het is tevens van belang in samenhang met de gaafheid van de stedelijke omgeving. De kerk is door de gaafheid van het interieur uiterst zeldzaam.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Religieuze gebouwen

Kerk en kerkonderdeel

Kerk

Monumentnummer*: 521080

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82714/176

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Tilburg		Tilburg		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Korvelseweg	165			5025 JD	Tilburg		
Korvelseweg	167			5025 JD	Tilburg		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Tilburg		Q				5916	

Omschrijving**

Inleiding.

De WERKHUIZEN werden gebouwd in 1882 in een sobere stijl die met die van het klooster overeen komt. Hierin was ondermeer een brouwerij ondergebracht, zodat het actieve leven van de broeders gescheiden werd van het contemplatieve. Het gebouw, dat inwendig verbouwd is, is opslagplaats, timmerwinkel en fietsenstalling. De aanbouw van 1967 valt buiten de bescherming.

Omschrijving.

Het eenlaagse gebouw heeft een L-vormige plattegrond. De gevels zijn merendeels opgetrokken uit rode Belgische baksteen met rechte muurankers en op de zadeldaken liggen zwarte verbeterde Hollandse dakpannen. De plint is gepleisterd. Beide vleugels verschillen onderling in detaillering. De oostelijke vleugel telt acht traveeën. Van links naar rechts zijn er twee deuren en dan steeds een raam en een deur.

De ramen zijn getoogde stolpvensters met klepramen en hardstenen dorpels. De getoogde bogen, ook boven de kleine roedenramen van de klampdeuren, zijn gemetseld met zandsteengele baksteen als aanzet- en sluitsteen. Onder de houten gootlijst is een muizetandlijstje gemetseld. De rechterzijgevel heeft onder de nok een hijsluik; daaronder bevindt zich een afgeschuinde eenlaagse aanbouw uit de bouwtijd onder plat dak met een deur. De andere vleugel heeft van links naar rechts vijf vensters en later uitgekomen brede dubbele deuren. De eerste drie traveeën zijn opgetrokken uit gele baksteen, zonder zichtbare muurankers. De bogen boven de vensters zijn hier eenkleurig. In de rechtgesloten garage-achtige deuren bevinden zich raampjes met kleine roedenverdeling. In de linkerzijgevel is in de nok een hijsluik geplaatst. Daaronder is in 1967 een eenlaagse nieuwbouw onder plat dak geplaatst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De achtergevels worden aan het zicht onttrokken door de locatie op de hoek van het kloosterterrein.

Waardering.

De werkhuisen zijn van algemeen belang. Het geheel heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een geestelijke ontwikkeling, namelijk de bloei van orden en congregaties in de negentiende eeuw en is tevens van belang als voorbeeld van de laat- negentiende-eeuwse herschepping van het aloude capucijner kloostertype. Het is architectuurhistorisch van belang vanwege de stijl en het eenvoudige materiaalgebruik, toegepast binnen de uiterst eenvoudige, traditionele vormencanon van de capucijnerorde. Het heeft ensemblewaarden vanwege de samenhang van klooster en economiegebouwen. Het is tevens van belang in samenhang met de gaafheid van de stedelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Gerechtsgebouw(E)

Functie

Werkhuis